

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ક્રિમિનલ અપીલ (અગેનસ્ટ કન્વિક્શન) નં. ૪૬૧/૧૯૯૬

સાથે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪/૧૯૯૬

સાથે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૫/૧૯૯૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. જે. ઠાકર

=====

૧. શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?
૨. રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?
૩. શું માનનીય ન્યાયમૂર્તીઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?

૪. શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?

=====

સાગ્રામજી ઉમાજી ઠાકોર અને ૧ ... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય ... સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ક્રિમિનલ અપીલ (દોષિત ઠરાવવાના હુકમ વિરુદ્ધ) નં. ૪૬૧/૧૯૯૬

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી વિજય એચ. પટેલ, અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧-૨ તરફથી વકીલ

શ્રી હર્ષદ પટેલ, સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફથી એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪ અને ૫૯૫/૧૯૯૬

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી હર્ષદ પટેલ, અપીલકર્તા તરફથી એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર

શ્રી વિજય એચ. પટેલ, સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧-૨ તરફથી વકીલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. જે. ઠાકર

તારીખ: ૦૩/૧૧/૨૦૧૫

સંયુક્ત મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી એમ. આર. શાહ દ્વારા)

૧. આ તમામ અપીલો એકબીજા સાથે સંકળાયેલી છે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પસાર કરેલા વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાંથી તેમજ તે જ ઘટના/ગુના સંબંધિત છે અને તેથી, ત્રણ અપીલોમાંથી એક અપીલ, એટલે કે ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૬૧/૧૯૯૬, મૂળ આરોપી નં. ૨ અને ૩ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં તેમને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે, જ્યારે ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪/૧૯૯૬ રાજ્ય દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટે પસાર કરેલા વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ વિરુદ્ધ મૂળ આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવા બદલ દાખલ કરવામાં આવી છે અને ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૫/૧૯૯૬ પણ રાજ્ય દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવી તેમના પર લાદેલી સજામાં વધારો કરવા માટે દાખલ કરવામાં આવી છે, આ તમામ અપીલો આજે અંતિમ સુનાવણી અને નિકાલ માટે લેવામાં આવી છે.

૨. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે જ્યાં સુધી મૂળ આરોપી નં. ૨, ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૬૧/૧૯૯૬માં અપીલકર્તા નં. ૧, એટલે કે સાગ્રામ ઉમાજી ઠાકોરનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી હાલની અપીલ તથા રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અન્ય અપીલો, એટલે કે ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪ અને ૫૯૫/૧૯૯૬,ની

પેન્ડન્સી દરમિયાન તેનું અવસાન થયું હતું. આથી, આ કોર્ટે તારીખ ૧૫.૦૪.૨૦૧૫ના હુકમથી મૃત મૂળ આરોપી નં. ૨ના સંબંધમાં હાલની અપીલો એબેટ થયેલી હોવાથી બરખાસ્ત કરી હતી. સંજોગોમાં, હાલની અપીલો હવે માત્ર મૂળ આરોપી નં. ૩, એટલે કે કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરના સંબંધમાં જ ચાલુ રહે છે.

૩. અહીં એ નોંધવું જોઈએ કે મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરને જામીનપાત્ર વોરંટની બજવાણી કરવામાં આવી હતી અને આ કોર્ટ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા જામીનપાત્ર વોરંટની બજવાણી છતાં મૂળ આરોપી નં. ૩ ગેરહાજર રહેવાનું પસંદ કર્યું છે. જોકે, મૂળ આરોપી નં. ૩ ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૬૧/૧૯૯૬માં શ્રી વિજય પટેલ, વિદ્વાન વકીલ દ્વારા પહેલેથી જ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી, ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪ અને ૫૯૫/૧૯૯૬માં પણ મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોર વતી હાજર રહેલા શ્રી વિજય પટેલ, વિદ્વાન વકીલની અમે સુનાવણી કરી છે.

૪. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ, એટલે કે વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, મહેસાણા, કેમ્પ એટ પાટણ દ્વારા તારીખ ૨૪.૦૫.૧૯૯૬ના રોજ સેશન્સ કેસ નં. ૧૫૮/૧૯૯૩માં આપવામાં આવેલા વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમથી વ્યથિત અને અસંતોષિત થઈને, જેમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ આરોપી નં. ૩ને અન્ય આરોપીઓ સાથે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવી તેમને ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા અને દરેકને રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ તથા દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત

કેદની સજા કરી હતી અને જેમાં ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ આરોપી નં. ૩ને અન્ય આરોપીઓ સાથે બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે પણ દોષિત ઠેરવી દેરકને રૂ. ૫૦/-નો દંડ ભરવાની સજા કરી હતી, મૂળ આરોપી નં. ૨ અને ૩એ ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૬૧/૧૯૯૬ દાખલ કરી છે, જે હવે માત્ર મૂળ આરોપી નં. ૩ના સંબંધમાં જ ચાલુ રહેશે.

૪.૧ ઉપર જણાવ્યા મુજબના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમથી વ્યથિત અને અસંતોષિત થઈને, જેમાં મૂળ આરોપી નં. ૩ને અન્ય આરોપીઓ સાથે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે, રાજ્યએ ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪/૧૯૯૬ દાખલ કરી છે.

૪.૨ ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૫/૧૯૯૬ પણ રાજ્ય દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે મૂળ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવી ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા તથા દેરકને રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારેલી સજામાં વધારો કરવા માટે દાખલ કરવામાં આવી છે.

૫. એક અજમલજી મેરુજી ઠાકોર, એટલે કે ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથ અજમલજી ઠાકોરના પિતાએ ત્રણ વ્યક્તિઓ, એટલે કે મૂળ આરોપી નં. ૧ થી ૩ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમો ૩૦૭, ૩૯૭, કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા તથા બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે વાગડોદ

પોલીસ સ્ટેશનમાં આઈ-સી.આર. નં. ૧૦/૧૯૯૩ તરીકે ફરિયાદ/એફ.આઈ.આર. દાખલ કરી હતી. ફરિયાદી તેમજ ફરિયાદપક્ષ તરફથી એવો કેસ હતો કે તારીખ ૨૮.૦૧.૧૯૯૩ના રોજ આશરે બપોરે ૦૪:૦૦ વાગ્યે, જ્યારે ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી, દશરથજી અજમલજી, બાવળના ઝાડની ડાળીઓ કાપવા ગયો હતો, ત્યારે તમામ આરોપીઓએ લૂંટ કરવાનો ઇરાદો રાખીને ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શીના શરીરના મહત્વના ભાગો, ખાસ કરીને પેટ અને માથા પર છરીઓ વડે ઈજાઓ પહોંચાડી હતી. ફરિયાદમાં એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે તમામ આરોપીઓએ તેણે પહેરેલા સોનાના દાગીના પણ લૂંટી લીધા હતા. ત્યારબાદ, દશરથજી અજમલજી નામનો ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી તેને થયેલી ગંભીર ઈજાઓને કારણે બેભાન થઈ ગયો હતો. ત્યારબાદ,

ફરિયાદી ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શીને પ્રથમ સિવિલ હોસ્પિટલ, પાટણ લઈ ગયો હતો, જ્યાંથી ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શીને સિવિલ હોસ્પિટલ, મહેસાણા ખાતે અને છેલ્લે વધુ સારવાર માટે સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ ખાતે ખસેડવામાં આવ્યો હતો. ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શીની સારવાર દરમિયાન ત્રણ વખત શસ્ત્રક્રિયા કરવામાં આવી હતી અને તે આશરે એક મહિના સુધી હોસ્પિટલમાં દાખલ રહ્યો હતો. એફ.આઈ.આર.ની નોંધણી થયા બાદ શ્રી હમીરજી તખ્તજી, પી.એસ.આઈ., વાગડોદ પોલીસ સ્ટેશને તેની તપાસ કરી હતી. તપાસ દરમિયાન, તપાસ અધિકારીએ સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા હતા અને તેણે દસ્તાવેજી પુરાવાઓ, જેમ કે તબીબી પ્રમાણપત્રો, ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી

દશરથજી અજમલજીના ઇજાના પ્રમાણપત્રો પણ એકત્ર કર્યા હતા. તપાસ પૂર્ણ થતાં, પૂરતા પુરાવા હોવાથી તપાસ અધિકારીએ તમામ આરોપીઓ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમો ૩૦૭, ૩૮૭ અને કલમ ૩૪ તથા બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે ચાર્જશીટ દાખલ કરી હતી. જોકે, કેસ માત્ર સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ચલાવી શકાય તેવો હોવાથી તે સેશન્સ કોર્ટ, મહેસાણા સમક્ષ કમિટ કરવામાં આવ્યો હતો, ત્યારબાદ તે કેસ વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, મહેસાણા, કેમ્પ એટ પાટણની કોર્ટમાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો હતો.

૬. રેકર્ડ પરથી જણાય છે કે ચાર્જશીટ દાખલ કર્યા પછી, પરંતુ ચાર્જ ફ્રેમ થાય તે પહેલાં, મૂળ આરોપી નં. ૧, એટલે કે ઉદાજી સાગ્રામજી ઠાકોરનું અવસાન થયું હતું અને તેથી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે એક્ઝિબિટ-૧૧ દ્વારા મૂળ આરોપી નં. ૨ અને ૩, એટલે કે સાગ્રામજી ઉમાજી ઠાકોર અને કુરાજી ઉમાજી ઠાકોર વિરુદ્ધ ચાર્જ ફ્રેમ કર્યો હતો. ટ્રાયલના સમયે બંને મૂળ આરોપી નં. ૨ અને ૩એ દોષિત ન હોવાની કબૂલાત કરી હતી અને તેથી બંનેને ટ્રાયલ કોર્ટે ટ્રાયલ હેઠળ લીધા હતા.

૭. આરોપી નં. ૨ અને ૩ વિરુદ્ધ પોતાનો કેસ સાબિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષે નીચે મુજબ કુલ ૧૧ સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી:

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર	સાક્ષીનું નામ	આંક
૧	ડૉ. કાંતિનાલ રણછોડદાસ	૧૫
૨	અજમલજી મેરજી	૧૮
૩	દશરથજી અજમલજી	૨૦

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર	સાક્ષીનું નામ	આંક
૪	મંદનજી ગંભીરજી	૨૧
૫	ચાવડા મનુભાઈ કાંજીભાઈ	૩૧
૬	નાનજીભાઈ કાળુજી	૩૪
૭	મેરુજી સરદારજી	૩૬
૮	તાલસી દેવકરણ	૩૮
૯	કર્મણભાઈ હરિભાઈ, મામલતદાર કચેરીના કારકુન	૪૧
૧૦	પુનાજી સુરાજી	૪૩
૧૧	હમીરજી તખુજી, પી.એસ.આઈ.	૪૪
૭.૧ ઉપરોક્ત સાક્ષીઓ મારફતે ફરિયાદપક્ષે નીચેના દસ્તાવેજ પુરાવાઓ રેકર્ડ		

પર લાવ્યા હતા:

ક્રમાંક	દસ્તાવેજની વિગતો	આંક
૧	એન.સી. એન્ટ્રી નં. ૧૪/૧૯૯૩ના સંબંધમાં નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હોવાનું જણાવતું મેમોરેન્ડમ	૨૨
૨	ગુનો આ પોલીસ સ્ટેશનની હદમાં બનેલો હોવાથી તપાસ વાગડોદ પોલીસ સ્ટેશનને સોંપવા અંગેનો રિપોર્ટ	૪૭
૩	ઠાકોર અજમલજી મેરુજીની ફરિયાદ	૧૯
૪	ગુનાના સ્થળનું પંચનામું	૩૫
૫	ઉદાજી સાગ્રામજી પાસેથી કરવામાં આવેલી રિકવરીનું પંચનામું	૩૯
૬	ઠાકોર સાગ્રામજી ઉમાજી અને કુરાજી ઉમાજીના જણાવ્યા મુજબ શસ્ત્રો તથા મુદામાલ વસ્તુઓની રિકવરીનું પંચનામું	૩૭
૭	કપડાં જપ્ત કરવાનું પંચનામું	૪૦
૮	દશરથજી અજમલજીનું તબીબી પ્રમાણપત્ર	૧૬
૯	ડી.ડી. નોંધવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને લખાયેલ મેમોરેન્ડમ	૨૨
૧૦	ડી.ડી. નોંધવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ, પાટણને લખાયેલ મેમોરેન્ડમ	૨૩
૧૧	નકશા માટે સર્કલ ઇન્સ્પેક્ટરને લખાયેલ મેમોરેન્ડમ	૨૪
૧૨	ગુનાના સ્થળનો નકશો	૩૩
૧૩	મુદામાલ સાથે એફ.એસ.એલ.ને મોકલવામાં આવેલ ફોરવર્ડિંગ	૨૫

ક્રમાંક દસ્તાવેજની વિગતો	આંક
લેટર	
૧૪ મુદામાલ ડિસ્પેચ નોટ	૨૬
૧૫ મુદામાલ વસ્તુઓ પ્રાપ્ત કરવા અંગે એફ.એસ.એલ. દ્વારા આપવામાં આવેલી રસીદ	૨૭
૧૬ રિપોર્ટ સાથે મોકલવામાં આવેલ એફ.એસ.એલ.નું ફોરવર્ડિંગ લેટર	૨૮
૧૭ એફ.એસ.એલ.ના રિપોર્ટો	૨૯
૧૮ જાહેરનામાની નકલ	૪૨

૭.૨ પુરાવાનું રેકોર્ડિંગ પૂર્ણ થયા બાદ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા. તેમના વધારાના નિવેદનોમાં, નકાર અને તેમણે કોઈ ગુનો કર્યો નથી અથવા તેમને આ કેસમાં ખોટી રીતે સંડોવવામાં આવ્યા છે તે સિવાય, કોઈ પણ આરોપીએ બીજું કંઈ જણાવ્યું નથી.

૭.૩ ત્યારબાદ, રેકર્ડ પરના મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી મહત્વના પુરાવાઓની મૂલવણી કર્યા બાદ, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી નિર્દોષ મુક્ત કર્યા હતા, પરંતુ તેમને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ તેમજ બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને ઉપર જણાવ્યા મુજબની સજા ફટકારી હતી. તેથી, મૂળ આરોપી નં. ૨ અને ૩ તેમજ રાજ્ય દ્વારા ઉપરોક્ત મુજબ હાલની અપીલો કરવામાં આવી છે.

૮. મૂળ આરોપી નં. ૩ વતી હાજર રહેલા શ્રી વિજય પટેલ, વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીને દોષિત ઠેરવવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ગંભીર ભૂલ કરી છે. તેમણે વધુ રજૂઆત કરી છે કે આરોપીને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવતી વખતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩) તેમજ મૂળ ફરિયાદી અજમલજી મેરુજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨)ની જુબાનીઓ પર આધાર રાખીને મહત્વની ભૂલ કરી છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે હકીકતમાં મૂળ ફરિયાદી અજમલજી મેરુજીની ઘટના સ્થળે હાજરી સંપૂર્ણપણે શંકાસ્પદ છે અને તેથી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અજમલજી મેરુજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨)ની જુબાની પર આધાર રાખવામાં મહત્વની ભૂલ કરી છે.

તેમણે વધુ રજૂઆત કરી છે કે મૂળ આરોપીના જણાવ્યા મુજબ શોધી કાઢવામાં આવેલા શસ્ત્રો અને લૂંટવામાં આવેલા દાગીનાના ડિસ્કવરીના પંચનામાની ફરિયાદપક્ષ દ્વારા સ્થાપના/પુરવાર કરવામાં આવી નથી. તેમણે વધુ રજૂઆત કરી છે કે આરોપીના જણાવ્યા મુજબ શસ્ત્રો અને દાગીનાની ડિસ્કવરી/રિકવરીના પંચનામાના પંચ સાક્ષીઓએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી અને તેઓ હોસ્ટાઈલ થઈ ગયા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તેથી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે છરીઓ અને દાગીનાની રિકવરી અથવા ડિસ્કવરીના પંચનામા પર આધાર રાખવો જોઈતો ન હતો અથવા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે

આરોપીઓના જણાવ્યા મુજબ છરીઓ અને દાગીનાની રિકવરી/ડિસ્કવરીને માન્ય રાખવી જોઈતી ન હતી.

તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથ અજમલજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩) અને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા તપાસવામાં આવેલા અન્ય સાક્ષીઓની જુબાનીઓમાં પણ મહત્વના વિરોધાભાસો છે. તેથી, એવી અરજ કરવામાં આવી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે શંકાનો લાભ આપીને આરોપીને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવો જોઈતો હતો.

૯. હવે, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૮૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે મૂળ આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવાના ટ્રાયલ કોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ વિરુદ્ધ રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલો જ્યાં સુધી સંબંધિત છે, ત્યાં સુધી મૂળ આરોપીઓ વતી હાજર રહેલા શ્રી વિજય પટેલ, વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૮૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી નથી. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મૂળ ફરિયાદી અજમલજી મેરુજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨)ની વાત માનવામાં આવે અને તેની ફરિયાદ (આંક-૧૯)માં તેના દ્વારા જણાવવામાં આવેલી બાબતો સાચી હોવાનું માનવામાં આવે તો પણ, આરોપીઓનો ચોરી અથવા લૂંટ કરવાનો અથવા દાગીના લૂંટવાનો ઇરાદો હતો એવું કહી શકાય નહીં અને તેથી ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ

૩૯૭ના તત્વો સંતોષાતા અથવા પૂર્ણ થતા નથી. તેમણે વધુ રજૂઆત કરી છે કે મૂળ ફરિયાદી અજમલજી મેરુજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨)ના જણાવ્યા મુજબ, ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજીએ તેને જણાવ્યું હતું કે સૌપ્રથમ ઉદાજી સાગ્રામજી, આરોપી નં. ૧એ તેનો હાથ પકડી લીધો હતો અને જ્યારે દશરથજીએ તેની સામે ગાળો ભાંડી અને તેના કારણે ત્રણેય આરોપીઓ ગુસ્સે થયા અને ત્યારબાદ તેમણે દશરથજી અજમલજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩)ને ઇજાઓ પહોંચાડી હતી અને તેથી કલમ ૩૯૭ના તત્વો સંતોષાતા નથી.

આથી, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી નથી.

૧૦. મૂળ આરોપીઓ દ્વારા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવાના વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને હુકમ વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૬૧/૧૯૯૬ જ્યાં સુધી સંબંધિત છે, ત્યાં સુધી રાજ્ય તરફથી હાજર રહેલા શ્રી હિમાંશુ પટેલ, વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા તેનો ભારપૂર્વક વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે હાલના કેસમાં ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩)ની તપાસ કરીને ફરિયાદપક્ષ આરોપીઓ વિરુદ્ધનો કેસ સ્થાપિત અને પુરવાર કરવામાં સફળ રહ્યું છે, જેની જુબાનીને અન્ય સાક્ષીઓના પુરાવાથી વધુ સમર્થન મળે છે. તેમણે

રજૂઆત કરી છે કે તેથી ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે દશરથજી અજમલજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩)ના શરીરના મહત્વના ભાગો પર આરોપીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ઇજાઓ ફરિયાદપક્ષે સ્પષ્ટ અને વિશ્વસનીય પુરાવાઓ રજૂ કરીને સ્થાપિત અને પુરવાર કરી છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જોકે, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીઓને દોષિત ઠેરવ્યા બાદ માત્ર ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં ટ્રાયલ કોર્ટે ભૂલ કરી છે. તેથી તેમણે રજૂઆત કરી છે કે મૂળ આરોપીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૬૧/૧૯૯૬ બરખાસ્ત થવાને પાત્ર છે.

૧૦.૧ શ્રી હિમાંશુ પટેલ, વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા વધુ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કેસના હકીકતો અને સંજોગોમાં માત્ર ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા અને દરેક આરોપીને રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ તથા દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ગંભીર ભૂલ કરી છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે હાલના કેસમાં ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩)ને આરોપીઓ દ્વારા તેના શરીરના મહત્વના ભાગો, એટલે કે પેટ અને માથા પર ગંભીર ઇજાઓ, કુલ ૧૧ ઇજાઓ થઈ હતી. તેમણે વધુ રજૂઆત કરી છે કે ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩)ની ત્રણ વખત શસ્ત્રક્રિયા કરવી પડી હતી અને તેને

આશરે એક મહિના સુધી હોસ્પિટલમાં ઇન્ડોર દર્દી તરીકે રહેવું પડ્યું હતું અને તેથી આરોપીઓને માત્ર ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મહત્વની ભૂલ કરી છે.

૧૦.૨ શ્રી હિમાંશુ પટેલે વધુ રજૂઆત કરી છે કે બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળના ગુના માટે દરેક આરોપી પર માત્ર રૂ. ૫૦/-નો દંડ ફટકારવામાં પણ ટ્રાયલ કોર્ટે ગંભીર ભૂલ કરી છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૩૭ (૧) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામાના ભંગના કિસ્સામાં બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટેની લઘુત્તમ સજા ચાર મહિનાની છે અને તેથી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે લઘુત્તમ નિર્ધારિત સજા કરતાં ઓછી સજા લાદી શકતી ન હતી. તેમણે વધુ રજૂઆત કરી છે કે બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૩૭(૧) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામાના ભંગના કિસ્સામાં નિર્ધારિત લઘુત્તમ સજા કરતાં ઓછી સજા લાદવા માટે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ કારણો આપ્યાં નથી. તેથી તેમણે રજૂઆત કરી છે કે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૫/૧૯૯૬ મંજૂર થવાને પાત્ર છે.

૧૦.૩ રાજ્ય દ્વારા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવાના ટ્રાયલ કોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪/૧૯૯૬ જ્યાં સુધી સંબંધિત છે, ત્યાં સુધી શ્રી હિમાંશુ પટેલ, વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા

ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલના કેસમાં ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩)ના શરીર પરથી આરોપીઓ દ્વારા લૂંટવામાં આવેલા દાગીનાની ડિસ્કવરી થઈ છે અને તે પણ આરોપીઓના જણાવ્યા મુજબ થઈ છે અને તેથી માત્ર પંચ સાક્ષીઓએ શસ્ત્રો અને સોનાના દાગીનાની રિકવરી/ડિસ્કવરીના પંચનામાને સમર્થન આપ્યું નથી એટલા માટે, ખાસ કરીને જ્યારે તે તપાસ અધિકારી-ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ની જુલાનીથી સમર્થિત છે, ત્યારે આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૯૭ હેઠળના ગુના માટે નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં ટ્રાયલ કોર્ટે ભૂલ કરી છે. તેથી તેમણે અરજ કરી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવા જોઈતા હતા.

૧૦.૪ ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં શ્રી પટેલે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

- (૧) “એલિસ્ટર એન્થની પેરેરા વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર”, (૨૦૧૨) ૨ એસ.સી.સી. ૬૪૮;
- (૨) “સ્ટેટ ઓફ મધ્ય પ્રદેશ વિ. બાબલુ નંદ”, (૨૦૦૯) ૨ એસ.સી.સી. ૨૭૨;
- (૩) “સ્ટેટ ઓફ પંજાબ વિ. પ્રેમ સાગર એન્ડ અધર્સ”, (૨૦૦૮) ૭ એસ.સી.સી. ૫૫૦;

૧૧. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની અમે લાંબા સમય સુધી સુનાવણી કરી છે. અમે રેકર્ડ પરના સમગ્ર પુરાવાની, મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજ, મૂલવણી અને પુનઃમૂલવણી કરી છે.

૧૧.૧ વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ તેમજ બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા છે. વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા મૂળ આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવતી વખતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે દરેકને ત્રણ વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ તથા દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારી છે અને બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીઓને દોષિત ઠેરવતી વખતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે દરેક આરોપી પર માત્ર રૂ. ૫૦/-નો દંડ ફટકાર્યો છે, જ્યારે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૮૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી નિર્દોષ મુક્ત કર્યા છે.

તેથી, અપીલોના આ સમૂહમાં આ કોર્ટે નીચેના મુદ્દાઓ વિચારવાના છે:

- (૧) શું આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ અને બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળના ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવીને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે યોગ્ય કર્યું છે/કોઈ ભૂલ કરી છે કે નહીં?

(૨) શું ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી મૂળ આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી છે કે નહીં?

(૩) શું બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીઓ પર ત્રણ વર્ષની સખત કેદ અને દરેકને રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ તથા દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદ અને દરેક આરોપી પર માત્ર રૂ. ૫૦/-નો દંડ ફટકારવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી છે કે નહીં?

૧૨. હવે, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે મૂળ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવતા ટ્રાયલ કોર્ટના વાદ્યસ્ત ચુકાદા અને હુકમ જ્યાં સુધી સંબંધિત છે, ત્યાં સુધી એ નોંધવું જરૂરી છે કે હાથ ધરવામાં આવેલા કેસમાં ફરિયાદપક્ષ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીઓ વિરુદ્ધનો કેસ સ્થાપિત અને પુરવાર કરવામાં સફળ રહ્યું છે. હાલના કેસમાં ત્રણ પ્રત્યક્ષદર્શીઓ છે. ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ની આંક-૨૦ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩એ તમામ આરોપીઓના નામ આપ્યા છે અને તેણે ખાસ જણાવ્યું છે કે તમામ આરોપીઓએ તેના પેટ અને માથા પર છરીના ઘા કર્યા હતા.

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શીને તમામ આરોપીઓ ઓળખતા હતા અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩એ કોર્ટ સમક્ષ પણ તેમની ઓળખ કરી હતી. ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ના શરીરના મહત્વના

ભાગો પર આરોપીઓ દ્વારા છરીથી કરવામાં આવેલી ઈજાઓ ફરિયાદપક્ષે આંક-૧૫ પર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ તરીકે તપાસવામાં આવેલા ડૉ. કાંતિનાલ રણછોડદાસના સ્પષ્ટ પુરાવા દ્વારા પુરવાર કરી છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ દ્વારા જણાવવામાં આવેલી બાબતોને અન્ય બે પ્રત્યક્ષદર્શીઓ, એટલે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ તરીકે આંક-૧૮ પર તપાસવામાં આવેલા અજમલજી મેરુજી અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪ તરીકે આંક-૨૧ પર તપાસવામાં આવેલા મંદનજી ગંભીરજીના પુરાવાથી સમર્થન મળે છે. તે તમામે ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણપણે સમર્થન આપ્યું છે અને તેમની વિશ્વસનીયતા અથવા ભરોસાપાત્રતા પર શંકા કરવા માટે કશું નથી.

રેકર્ડ પરના ઉપરોક્ત પુરાવાઓને, ખાસ કરીને ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ની જુબાનીને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું કહી શકાય નહીં કે આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી છે. એ શંકાથી પર સ્થાપિત અને પુરવાર થયું છે કે માત્ર જીવિત રહેલા મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરે ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ને છરીના ઘા કર્યા હતા. ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ના જણાવ્યા મુજબ, મૂળ આરોપી નં. ૩એ તેના પેટ અને માથા પર છરીના ઘા કર્યા હતા.

મૂળ આરોપી નં. ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ આ કોર્ટને એ સમજાવવામાં સક્ષમ નથી કે મૂળ આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો કેવી રીતે વિકૃત અથવા રેકર્ડ પરના પુરાવાથી વિરુદ્ધ કહી શકાય. મૂળ આરોપી વતી હાજર રહેલા શ્રી પટેલ, વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાથે અમે સંમત નથી અને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે મૂળ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના અભિપ્રાય સાથે અમે સંપૂર્ણપણે સંમત છીએ. તેથી, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીઓને દોષિત ઠેરવતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણોને અમે પુષ્ટિ કરીએ છીએ.

વધુમાં, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૩૭(૧) હેઠળ જારી કરાયેલા જાહેરનામા, આંક-૪૨ને ધ્યાનમાં લેતાં, આરોપીઓએ પ્રતિબંધિત શસ્ત્રો, એટલે કે છરીઓનો ઉપયોગ કર્યો હોવાનું સ્થાપિત અને પુરવાર થયું છે. તેથી, બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ મૂળ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવતા ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણોને પણ અમે પુષ્ટિ કરીએ છીએ.

૧૩. હવે આ કોર્ટના વિચારણા માટે ઊભો થતો આગળનો પ્રશ્ન એ છે કે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૮૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી છે કે નહીં, જેના કારણે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪/૧૯૯૬ ઊભી થઈ છે. એમ માની લઈએ કે ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ના શરીર પર રહેલા દાગીનાની ડિસ્કવરી થઈ હતી અને તે આરોપીઓના જણાવ્યા મુજબ થઈ હતી, તો પણ ફરિયાદી અજમલજી મેરુજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ દ્વારા આપવામાં આવેલી ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું કહી શકાય નહીં કે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૯૭ હેઠળનો કેસ બનાવવામાં આવ્યો છે અથવા આરોપીઓ વિરુદ્ધનો કેસ સાબિત કરવામાં ફરિયાદપક્ષ સફળ થયું છે.

ફરિયાદમાં મૂળ ફરિયાદી અજમલજી મેરુજીએ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩એ ખાસ જણાવ્યું છે કે જ્યારે તેણે ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ને પૂછપરછ કરી હતી, જે સંબંધિત સમયે ભાનમાં હતો, ત્યારે તેણે તેને જણાવ્યું હતું કે જ્યારે ઠાકોર ઉદાજી સાગ્રામજી, એટલે કે મૂળ આરોપી નં. ૧એ ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી-ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ના હાથ પકડ્યા ત્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩એ તેની સામે ગાળો ભાંડી હતી અને તેથી તમામ આરોપીઓ ગુસ્સે થયા હતા અને તેમણે તેના પર છરી વડે ઈજાઓ પહોંચાડી હતી. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં હવે આ કોર્ટે વિચારવાનું છે કે આરોપીઓ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો પુરવાર કરવામાં ફરિયાદપક્ષ સફળ થયું છે કે નહીં. ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૯૭ નીચે મુજબ છે;

“૩૯૭. મૃત્યુ અથવા ગંભીર ઇજા પહોંચાડવાના પ્રયાસ સાથે લૂંટ અથવા ડાકૂતી.—લૂંટ અથવા ડાકૂતી કરતી વખતે જો ગુનેગાર કોઈ ઘાતક શસ્ત્રનો ઉપયોગ કરે અથવા કોઈ વ્યક્તિને ગંભીર ઇજા પહોંચાડે અથવા કોઈ વ્યક્તિને મૃત્યુ અથવા ગંભીર ઇજા પહોંચાડવાનો પ્રયાસ કરે, તો આવા ગુનેગારને જે કેદની સજા કરવામાં આવશે તે સાત વર્ષથી ઓછી નહીં હોય.”

હાલના કેસમાં, શું એવું કહી શકાય કે આરોપીઓનો ઇરાદો ગંભીર ઇજા પહોંચાડવાના પ્રયાસ સાથે લૂંટ કરવાનો હતો. “લૂંટ” શબ્દની વ્યાખ્યા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૯૦માં આપવામાં આવી છે, જે નીચે મુજબ છે;

“૩૯૦. લૂંટ.—દરેક લૂંટમાં કાં તો ચોરી હોય છે અથવા ખંડણી હોય છે.

ચોરી ક્યારે લૂંટ છે.—ચોરી કરવાની, અથવા ચોરી કરતી વખતે, અથવા ચોરીથી પ્રાપ્ત થયેલી મિલકતને છીનવી લેતી વખતે અથવા છીનવી લેવાનો પ્રયાસ કરતી વખતે, તે હેતુસર ગુનેગાર કોઈ વ્યક્તિને સ્વેચ્છાએ મૃત્યુ અથવા ઇજા અથવા ગેરકાયદેસર અટકાયત અથવા તાત્કાલિક મૃત્યુની, અથવા તાત્કાલિક ઇજાની, અથવા તાત્કાલિક ગેરકાયદેસર અટકાયતની બીક પેદા કરે અથવા પેદા કરવાનો પ્રયાસ કરે, તો ચોરી “લૂંટ” કહેવાય છે.

ખંડણી ક્યારે લૂંટ છે.—

ખંડણી કરતી વખતે જો ગુનેગાર બીકમાં મૂકવામાં આવેલી વ્યક્તિની હાજરીમાં હોય અને તે વ્યક્તિને અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને તાત્કાલિક મૃત્યુની, તાત્કાલિક ઇજાની અથવા તાત્કાલિક ગેરકાયદેસર અટકાયતની બીક પેદા કરીને ખંડણી કરે અને આવી રીતે બીકમાં મૂકીને તે વ્યક્તિને તે

જ સમયે ખંડણી તરીકે માગવામાં આવેલી વસ્તુ સોંપવા માટે પ્રેરિત કરે, તો ખંડણી “લૂંટ” કહેવાય છે.

સમજૂતી.—જો ગુનેગાર બીજી વ્યક્તિને તાત્કાલિક મૃત્યુ, તાત્કાલિક ઈજા અથવા તાત્કાલિક ગેરકાયદેસર અટકાયતની બીકમાં મૂકવા માટે પૂરતો નજીક હોય તો તે હાજર હોવાનું કહેવાય.”

હવે એ જોવાનું છે કે આરોપીઓનું કૃત્ય ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૭૮માં સમાવિષ્ટ ચોરીનું કૃત્ય કહી શકાય કે નહીં. ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૭૮ નીચે મુજબ છે;

“૩૭૮. ચોરી.—કોઈ વ્યક્તિની સંમતિ વિના તેના કબજામાંથી કોઈ જંગમ મિલકત અપ્રામાણિક રીતે લેવાનો ઇરાદો ધરાવનાર વ્યક્તિ તે મિલકતને એવી રીતે લેવાના હેતુથી ખસેડે તો તે ચોરી કરે છે તેમ કહેવાય.

સમજૂતી ૧.—જ્યાં સુધી કોઈ વસ્તુ જમીન સાથે જોડાયેલી હોય ત્યાં સુધી, જંગમ મિલકત ન હોવાથી, તે ચોરીનો વિષય નથી; પરંતુ જમીનથી અલગ કરવામાં આવે ત્યારથી તે ચોરીનો વિષય બનવા સક્ષમ બને છે.

સમજૂતી ૨.—અલગ કરવાની ક્રિયાથી જ કરવામાં આવેલી હિલચાલ ચોરી બની શકે છે.

સમજૂતી ૩.—કોઈ વ્યક્તિ જે અવરોધ તેને ખસતા અટકાવતો હતો તેને દૂર કરીને અથવા તેને બીજી કોઈ વસ્તુથી અલગ કરીને, તેમજ તેને ખરેખર ખસેડીને, કોઈ વસ્તુને ખસેડે છે તેમ કહેવાય છે.

સમજૂતી ૪.—કોઈ વ્યક્તિ કોઈ પણ રીતે કોઈ પ્રાણીને ખસેડે તો તે તે પ્રાણીને અને તે પ્રાણી દ્વારા કરાવવામાં આવેલી ગતિના પરિણામે ખસેડાયેલી દરેક વસ્તુને ખસેડે છે તેમ કહેવાય છે.

સમજૂતી પ.—વ્યાખ્યામાં ઉલ્લેખિત સંમતિ સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત હોઈ શકે છે અને કબજામાં રહેલી વ્યક્તિ અથવા આ હેતુ માટે સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત સત્તા ધરાવતી કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા આપવામાં આવી શકે છે.”

૧૩.૧ ઉપરોક્ત કાયદાકીય જોગવાઈઓ, એટલે કે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમો ૩૯૭, ૩૯૦ અને ૩૭૮, જે ઉપર પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવી છે, તેને ફરિયાદપક્ષના કેસ સાથે, ખાસ કરીને અજમલજી મેરુજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ દ્વારા તેની ફરિયાદ આંક-૧૯માં રજૂ કરવામાં આવેલા કેસ સાથે સામસામે મૂલવતાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે કેસના હકીકતો અને સંજોગોમાં આરોપીઓનો લૂંટ કરવાનો અથવા તો ચોરી કરવાનો પણ કોઈ ઇરાદો હતો એવું કહી શકાય નહીં. સંજોગોમાં, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી છે એવું કહી શકાય નહીં. તેથી, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણોને અમે પુષ્ટિ કરીએ છીએ.

૧૪. હવે આ બાબત આપણને રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૫/૧૯૯૬ તરફ લઈ જાય છે, એટલે કે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે લાટેલી ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા સાથે રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદ તેમજ બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫

હેઠળના ગુના માટે માત્ર રૂ. ૫૦/-નો દંડ ફટકારેલી સજામાં વધારો કરવા માટે દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ.

૧૪.૧ શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોર સહિત તમામ આરોપીઓએ ઘાતક શસ્ત્રો, એટલે કે છરીઓનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ના શરીરના મહત્વના ભાગો, એટલે કે પેટ અને માથા પર કુલ ૧૧ ઈજાઓ પહોંચાડી હતી. ડૉ. કાંતિનાલ રણછોડદાસ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧, મેડિકલ ઓફિસર, સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદના પુરાવા મુજબ તથા આંક-૧૬ પર રજૂ કરવામાં આવેલા તબીબી પ્રમાણપત્ર મુજબ, ઈજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ને નીચેની ૧૧ ઈજાઓ થઈ હતી:

- “(૧) જમણા હાઈપોકોન્ડ્રિયામાં ૬ સે.મી. X ૦.૫ સે.મી.નું છરીથી થયેલું ઘા;
- (૨) નાભિ પ્રદેશની ડાબી બાજુએ ૨ સે.મી. X ૦.૫ સે.મી.નું છરીથી થયેલું ઘા;
- (૩) જમણા રેનલ એન્ગલ પર ૩ સે.મી.નું છરીથી થયેલું ઘા;
- (૪) ઉપરના પ્રદેશમાં ૧ ½ સે.મી. X ૦.૫ સે.મી.નું છરીથી થયેલું ઘા;
- (૫) ઓક્સિપિટલ પ્રદેશમાં ૫ ½ સે.મી.નું આઘ./ડબલ્યુ.;
- (૬) ગરદનના પાછળના ભાગની જમણી બાજુએ ૧ સે.મી. X ½ સે.મી., માત્ર ચામડી સુધીનું આઘ./ડબલ્યુ.;

- (૭) નાકના ટોચ પરનું આઈ./ડબલ્યુ., જમણા નસકોરાથી ડાબા નીચલા પોપચાના મધ્ય ભાગ સુધી વિસ્તરેલું, ૨ ½ સે.મી. X નાકની કેન્ટી;
- (૮) ડાબા હાથના આગળના ભાગના ½ ભાગના ભાગ પર ½ સે.મી. X ½ સે.મી.નું આઈ./ડબલ્યુ.;
- (૯) ડાબા કોણીના સાંધાથી ૪ સે.મી. નીચે અલ્નર બાજુએ ૧ સે.મી. X ચામડી સુધીનું આઈ./ડબલ્યુ.;
- (૧૦) ડાબી તર્જની નખના ભાગ પરનું આઈ./ડબલ્યુ. નખ કપાયેલું, ૧ સે.મી. X ½ સે.મી. X તર્જની નખ કપાયેલું, ૧ સે.મી. X સ્નાયુ સુધી ઊંડું;
- (૧૧) ડાબી પેટીલા પર ૧ સે.મી. ચામડી સુધીનું."

૧૪.૨ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧, ડૉ. કાંતિનાલ રણછોડદાસની જુબાની મુજબ તમામ ઇજાઓ ખૂબ જ ગંભીર હતી અને જો તાત્કાલિક સારવાર આપવામાં આવી ન હોત તો ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩નું મૃત્યુ થઈ શક્યું હોત. રેકર્ડ પર આવ્યું છે કે ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજીની ત્રણ વખત શસ્ત્રક્રિયા કરવી પડી હતી અને તેને આશરે એક મહિના સુધી હોસ્પિટલમાં ઇન્ડોર દર્દી તરીકે રહેવું પડ્યું હતું, જે સંબંધિત સમયે માત્ર ૧૧ વર્ષનો હતો. ઉપરોક્ત બાબતો હોવા છતાં અને આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા બાદ, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે માત્ર ત્રણ વર્ષની સખત કેદ સાથે રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારી હતી. મૂળ આરોપી નં. ૩, એટલે

કે ઠાકોર કુરાજી ઉમાજી, (જેને મૂળ આરોપી નં. ૧ના મૃત્યુ બાદ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી નં. ૨ તરીકે વર્ણવ્યો છે)ને ઓછી સજા ફટકારતી વખતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે નોંધ્યું હતું કે તે વૃદ્ધ છે અને તેથી માત્ર ત્રણ વર્ષની સખત કેદ સાથે રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારી હતી. જોકે, રેકર્ડ પરની સામગ્રી પરથી જણાય છે કે આરોપી નં. ૩, ઠાકોર કુરાજી ઉમાજીએ સંબંધિત સમયે, એટલે કે તારીખ ૦૧.૦૨.૧૯૯૬ના રોજ તેના વધારાના નિવેદનનું રેકોર્ડિંગ કરતી વખતે, તેની ઉંમર ૪૦ વર્ષ હોવાનું જણાવ્યું હતું. એટલે કે ઘટનાના સમયે તેની ઉંમર આશરે ૩૭ વર્ષ હતી. તેથી ૩૭ અથવા ૪૦ વર્ષની વ્યક્તિને વૃદ્ધ વ્યક્તિ કહી શકાય નહીં. સંજોગોમાં, એવું જણાય છે કે યોગ્ય અને પૂરતી સજા ફટકારતી વખતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ગંભીર ભૂલ કરી છે અને આરોપી પ્રત્યે અયોગ્ય સહાનુભૂતિ દર્શાવી છે તથા પોતાની વિવેકબુદ્ધિનો ન્યાયપૂર્વક ઉપયોગ કર્યો નથી.

૧૪.૩ “એલિસ્ટર એન્થની પેરેરા” (ઉપર મુજબ)ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતને યોગ્ય, ન્યાયી અને પર્યાપ્ત સજા શું હોવી જોઈએ તે વિચારવાની તક મળી હતી. તેમાં અવલોકન અને ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ન્યાયી, યોગ્ય અને પર્યાપ્ત સજા લાદવાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ ગુનાની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા તથા ગુનો જે રીતે કરવામાં આવ્યો છે તેની સાથે અનુરૂપ હોય તે છે. ફકરા-૮૪ અને ૮૫માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન અને ઠરાવ્યું છે;

“૮૪. ગુનાની બાબતમાં સજા કરવી એ એક મહત્વપૂર્ણ કાર્ય છે. ફોજદારી કાયદાના મુખ્ય ઉદ્દેશોમાંનો એક ગુનાની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા તથા ગુનો જે રીતે કરવામાં આવ્યો છે તેની સાથે અનુરૂપ યોગ્ય, પર્યાપ્ત, ન્યાયી અને પ્રમાણસર સજા લાદવાનો છે. ગુનો પુરવાર થયા પછી આરોપીને સજા કરવા માટે કોઈ કડક અને એકમાત્ર સૂત્ર નથી. અદાલતોએ કેટલાક સિદ્ધાંતો વિકસાવ્યા છે: સજા નીતિના બે મુખ્ય ઉદ્દેશો અટકાવવું અને સુધારવું છે. ન્યાયના હેતુઓ પૂર્ણ કરવા માટે કઈ સજા યોગ્ય રહેશે તે દરેક કેસના હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે અને અદાલતે ગુનાની ગંભીરતા, ગુનાનો હેતુ, ગુનાની પ્રકૃતિ અને અન્ય તમામ આનુષંગિક સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ.

૮૫. ગુના માટેની સજામાં પ્રમાણસરતાનો સિદ્ધાંત ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રમાં સુસ્થાપિત છે. કાયદાની દૃષ્ટિએ, ગુના અને સજા વચ્ચેનું પ્રમાણ ગુના માટે સજા નક્કી કરવામાં સૌથી વધુ સંબંધિત પ્રભાવ ધરાવે છે. યોગ્ય સજા ફટકારવા માટે અદાલતે સામાજિક હિત અને સમાજની ચેતના સહિત તમામ પાસાઓને ધ્યાનમાં લેવા પડે છે.”

૧૪.૪ “સ્ટેટ ઓફ પંજાબ વિ. પ્રેમ સાગર એન્ડ અધર્સ” (ઉપર મુજબ)ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે અદાલતોને વિશાળ વિવેકબુદ્ધિ આપવામાં આવી હોવા છતાં તેનો ઉપયોગ ન્યાયપૂર્વક કરવો જોઈએ. તે ગુનો જે સંજોગોમાં કરવામાં આવ્યો છે અને આરોપીની માનસિક સ્થિતિ, ઉંમર વગેરે પર આધાર રાખે છે. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના (૧૯૯૧) ૩ એસ.સી.સી. ૪૭૧ તેમજ (૨૦૦૬) ૨ એસ.સી.સી. ૩૫૯ના ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યા બાદ એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે દરેક અદાલતનું કર્તવ્ય છે કે

ગુનાની પ્રકૃતિ અને તે જે રીતે કરવામાં આવ્યો અથવા અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો વગેરે બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને યોગ્ય સજા ફટકારે.

૧૪.૫ અહીં “સતીશકુમાર જયંતિલાલ ડબગર વિ. સેટે ઓફ ગુજરાત”, (૨૦૧૫) ૭ એસ.સી.સી. ૩૫૮માં સર્વોચ્ચ અદાલતના તાજેતરના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરવો પણ સંબંધિત રહેશે, જેમાં એ પ્રશ્ન વિચારવામાં આવ્યો હતો કે કેસના હકીકતો અને સંજોગોમાં ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપી પર ત્રણ વર્ષની સખત કેદ સાથે રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ યોગ્ય હતી કે નહીં.

૧૪.૬ ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતને હાથ ધરવામાં આવેલા કેસની હકીકતો પર લાગુ કરતાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે આ પ્રકારના કેસમાં ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા અને રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ તથા દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારીને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ ગંભીર ભૂલ કરી છે, જેના પરિણામે અપૂરતી સજા ફટકારવાથી ન્યાયનો ભંગ થયો છે.

૧૪.૭ સંજોગોમાં, નિઃસંદેહ, ગુનાની ધૃણાસ્પદ ગંભીરતા ગુનાના પ્રમાણમાં સજાની માંગ કરે છે. ૧૧ વર્ષના એક છોકરાને તેના શરીરના મહત્વના ભાગો પર આરોપીઓ, જેમાં મૂળ આરોપી નં. ૩ કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરનો પણ સમાવેશ થાય છે, જેણે સંબંધિત સમયે આશરે ૩૯ વર્ષની ઉંમર હતી, દ્વારા ઇજાઓ

પહોંચાડવામાં આવી હતી. ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ને કુલ ૧૧ ઇજાઓ થઈ હતી અને ત્યારબાદ તે બેભાન થઈ ગયો હતો. તેને સૌપ્રથમ સિવિલ હોસ્પિટલ, પાટણ લઈ જવામાં આવ્યો હતો અને ત્યાંથી સિવિલ હોસ્પિટલ, મહેસાણા તથા છેલ્લે વધુ સારવાર માટે સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ ખસેડવામાં આવ્યો હતો. સારવાર દરમિયાન ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દશરથજી અજમલજીની ત્રણ વખત શસ્ત્રક્રિયા કરવામાં આવી હતી અને તેને આશરે એક મહિના સુધી હોસ્પિટલમાં ઇન્ડોર દર્દી તરીકે રહેવું પડ્યું હતું. ઉપરોક્ત હકીકતો અને સંજોગો તેમજ કથિત ઘટના જે રીતે બની હતી અને આરોપીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા ગુનાની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લેતાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે

૧૪.૮ એ નોંધવું જરૂરી છે કે ઉપર જણાવ્યા મુજબ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓ, જેમાં આરોપી નં. ૩ કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરનો પણ સમાવેશ થાય છે, પર ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા અને રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ તથા દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા લાદી હતી અને ખોટી રીતે એવું અવલોકન કર્યું હતું કે તે વૃદ્ધ વ્યક્તિ છે. જોકે, હકીકતમાં, સંબંધિત સમયે તેની ઉંમર ૩૭ વર્ષ હતી. સંજોગોમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોર પ્રત્યે અયોગ્ય સહાનુભૂતિ દર્શાવી હોવાનું જણાય છે, આ ખોટા આધાર પર કે આરોપી નં. ૩ વૃદ્ધ વ્યક્તિ છે, જ્યારે હકીકતમાં ગુનાના સમયે તેની ઉંમર આશરે ૩૭ વર્ષ હતી અને તેથી તેને વૃદ્ધ વ્યક્તિ કહી શકાય નહીં.

૧૪.૯ કેસના હકીકતો અને સંજોગોમાં, કથિત ગુનો જે રીતે બન્યો હતો તેમજ ઇજાગ્રસ્ત પ્રત્યક્ષદર્શી દર્શકશ્રી અજમલજી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩, જે આશરે ૧૧ વર્ષનો છોકરો હતો, તેને આરોપીઓ દ્વારા પહોંચાડવામાં આવેલી ઇજાઓને ધ્યાનમાં લેતાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે જો આરોપીને સાત વર્ષની સખત કેદની સજા કરવામાં આવે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી દંડની રકમ અને ડિફેન્ડન્ટ સજા જાળવી રાખવામાં આવે તો તે ન્યાયના હેતુઓ પૂર્ણ કરશે.

૧૫. હવે આ કોર્ટને બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ લાદેલી સજા તરફ લઈ જાય છે. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જોઈએ કે હાલના કેસમાં મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૩૭(૧) હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું. એ વિવાદિત નથી કે આરોપીઓએ છરી જેવા ઘાતક શસ્ત્રોનો ઉપયોગ કર્યો હતો, જે ઉપરોક્ત જાહેરનામા દ્વારા કાયદેસર રીતે પ્રતિબંધિત હતા. બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫(૧) મુજબ, બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૩૭(૧) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામાના ભંગના કિસ્સામાં સજા એક વર્ષ સુધીની કેદ હોઈ શકે છે, પરંતુ લેખિતમાં નોંધાયેલા કારણો સિવાય ચાર મહિનાથી ઓછી નહીં હોય, સાથે દંડ. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ ચાર મહિનાની નિર્ધારિત લઘુત્તમ સજા કરતાં ઓછી સજા લાદવા માટે કોઈ કારણ આપ્યાં નથી

૧૫. હેઠળ બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ (હાથ ધરવામાં આવેલા કેસમાં હકીકતમાં આરોપીને કોઈ કેદની સજા કરવામાં આવી નથી). સંજોગોમાં, વિદ્વાન

ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી પર માત્ર રૂ. ૫૦/-નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ સાત દિવસની સખત કેદની સજા લાદતો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળ ગુનો કરવા બદલ ચાર મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારીને સુધારવો જરૂરી છે, જ્યારે દંડની રકમ અને ડિફોલ્ટ સજા જાળવી રાખવામાં આવે.

૧૬. ઉપરોક્ત બાબતોનો સાર એ રહેશે કે ઉપર જણાવેલા કારણોસર, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠરાવવાના ચુકાદા અને હુકમ વિરુદ્ધ મૂળ આરોપીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૬૧/૧૯૯૬ આથી બરખાસ્ત કરવામાં આવે છે.

૧૬.૧ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કરવાના વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ વિરુદ્ધ રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૪/૧૯૯૬ પણ આથી બરખાસ્ત કરવામાં આવે છે.

૧૬.૨ રાજ્ય દ્વારા સજામાં વધારો કરવા માટે દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૯૫/૧૯૯૫ અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા અને રૂ. ૫૦૦/-નો દંડ તથા દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા લાદતો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ તે હદ સુધી આથી સુધારવામાં આવે છે અને મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરને દંડની રકમ અને ડિફોલ્ટ સજા જાળવી રાખીને સાત

વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે. વધુમાં, તમામ આરોપીઓ, જેમાં મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરનો પણ સમાવેશ થાય છે, પર રૂ. ૫૦/-નો દંડ લાદતો વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટનો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ પણ તે હદ સુધી સુધારવામાં આવે છે અને મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરને બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળના ગુના માટે દંડની રકમ અને ડિફોલ્ટ સજા જાળવી રાખીને ચાર મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત સજાઓ એકસાથે ચાલશે.

એ કહેવાની જરૂર નથી કે મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરને જો કોઈ હોય તો સેટ-ઓફનો લાભ અને કાયદા હેઠળ તેને ઉપલબ્ધ અન્ય તમામ લાભો આપવામાં આવશે.

મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોર જામીન પર હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે અને તેથી તેના જામીન બોન્ડ રદ કરવામાં આવે છે. આરોપી વતી હાજર રહેલા શ્રી વિજય પટેલ, વિદ્વાન વકીલની વિનંતી પર મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરને બાકીની સજા ભોગવવા માટે સંબંધિત જેલ સત્તાધિકારી સમક્ષ શરણાગતિ કરવા માટે ૭ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૫ સુધીનો સમય આપવામાં આવે છે, અને તેમ કરવામાં નિષ્ફળ જાય તો મૂળ આરોપી નં. ૩, કુરાજી ઉમાજી ઠાકોરની કસ્ટડી સુનિશ્ચિત કરવા માટે સંબંધિત જેલ સત્તાધિકારી જરૂરી પગલાં લેવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે. રેકર્ડ અને કાર્યવાહી તરત જ સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલવામાં આવે.

(ન્યાયમૂર્તિ એમ. આર. શાહ)

(ન્યાયમૂર્તિ કે. જે. ઠાકર)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.